

Öppna kyrkan

Kyrkopolitiskt program för Socialdemokraterna i Svenska kyrkan
antaget av den socialdemokratiska partistyrelsen den 21 juni 2000

Romanska bågar

Av Tomas Tranströmer

Ur "För levande och döda" (1989)

Inne i den väldiga romanska kyrkan trängdes turisterna
i halvmörkret.
Valv gapade bakom valv och ingen överblick.
Några ljuslågor fladdrade.
En ängel utan ansikte omfamnade mig
och viskade genom hela kroppen:
"Skäms inte för att du är människa, var stolt!
Inne i dig öppnar sig valv bakom valv oändligt.
Du blir aldrig färdig, och det är som det skall."
Jag var blind av tårar
och föstes ut på den solsjudande piazzan
tillsammans med Mr och Mrs Jones, Herr Tanaka och
Signora Sabatini
och inne i dem alla öppnade sig valv bakom valv oändligt.

Innehåll

Förord	3
Därför är Svenska kyrkan viktig för socialdemokratin	4
Demokrati – självklart i en folkkyrka	8
Frihet, jämlikhet och solidaritet	11
Svenska kyrkan som en av vårt lands största kulturbärare	13
Församlingslivet	15
Ekonomi	21
Svenska kyrkan som arbetsplats	22

Kyrkopolitiskt program

för Socialdemokraterna i Svenska kyrkan

Detta kyrkopolitiska program antogs av partistyrelsen den 21 juni 2000.

Partistyrelsen tillsatte vid sitt sammanträde den 4 december 1998 en kyrkopolitisk arbetsgrupp med uppdrag att utarbeta förslag till nytt kyrkopolitiskt program för socialdemokraterna i Svenska kyrkan med anledning av de förändrade relationerna mellan Svenska kyrkan och staten. Gruppen som utarbetade förslaget till nytt program har haft följande sammansättning:

Åke Andréasson

Kerstin Bergman

Ragnar Bergsten

Vanja Björsson

Måns Gustafsson

Reidar Gustafsson

Leif Nilsson

Marianne Upmark

Göran Agrell var adjungerad till gruppen som teologisk expert, Ragnar Bergsten ingick i gruppen som representant för partiexpeditionen och Marianne Upmark som gruppens ordförande.

Kyrkopolitiskt program är utgivet av Socialdemokraterna.

Produktion & Layout: AiP Sidverkstad, september 2000.

Omslagsfoto: BoLennart Anbäcken.

Tryck: Danagårds Grafiska.

Det känns bra att vi nu har ett kyrkopolitiskt program för socialdemokrater i Svenska kyrkan som anger färdriktningen för vad vi vill med kyrkan.

De ändrade relationerna mellan Kyrkan och Staten är en stor händelse i vårt lands historia.

Nu står kyrkan inför något nytt och spännande. Under århundranden har kyrkan och staten varit förenade med varandra genom otaliga band. Många gånger har statens och kyrkans identitet kunnat upplevas som en och densamma. Kyrkan har i vissa sammanhang under historiens gång representerat överheten gentemot folket. I andra sammanhang har kyrkan varit folkets främsta företrädare inför de maktavande.

Stora delar av vårt nuvarande samhälle – framför allt den kommunala sektorn – har sina rötter i den kyrkliga verksamheten. Att tillhöra Svenska kyrkan har under vissa tider ansetts i allmänhet vara det samma som att vara svensk. Landet har varit präglad av en homogen kultur med kyrkan som en stark sammahållande kraft.

Tiderna har förändrats. Och därmed även vårt land. Det religiösa livet i vårt land har inte varit opåverkat av detta skeende. För Svenska kyrkans del har det bland annat inneburit att hennes ställning som trossamfund betonats och hennes folkkyrkoidentitet förstärkts.

Jag är övertygad om att Svenska kyrkan som folkkyrka har en viktig funktion i det nya folkhem som socialdemokratin vill bygga för vår tid. Svenska kyrkan som folkkyrka är för mig en kyrka som öppnar sig både inåt och utåt samtidigt som hon är både fädernas kyrka och framtidens.

Göran Persson

partiordförande

1

ett

Därför är Svenska kyrkan viktig för socialdemokratin

EN STOR MAJORITET av svenska folket tillhör Svenska kyrkan. Denna historiskt givna förutsättning är grunden till att riksdagen i samband med de ändrade relationerna mellan kyrkan och staten stiftat en speciell lag om Svenska kyrkan. Svenska kyrkan är ett evangeliskt-lutherskt trossamfund och en öppen folkkyrka, som bedriver rikstäckande verksamhet i samverkan mellan de förtroendevalda och dem som vigts till sina ämbeten. Svenska kyrkan är med undantag för ett par kommuner huvudman för begravningsväsendet.

Svenska kyrkan har en stark förankring i människors hembygd och förvaltar såväl byggnader som konst- och kulturskatter, något som alla invånare ser som sina tillgångar. Svenska kyrkan bidrar också till ett varierat musikliv.

I krissituationer får kyrkan tjäna som samlingspunkt för människor som söker stillhet, tröst, eftertanke och möjlighet att tala med andra.

En öppen folkkyrka ska ha plats för alla, oavsett var man befinner sig på trons väg. I Svenska kyrkan finns plats för både troende, sökande och dem som av andra skäl vill stödja kyrkan.

Det centrala i kyrkans budskap om människovärdet sammanfaller med socialdemokratins grundsyn. Med sina värderingar om frihet, jämlikhet och solidaritet ser socialdemokratien det naturligt att vara en ideologisk plattform och aktiv partner för en demokratisk folkkyrka. Svenska kyrkan måste vara en

angelägenhet för de många, inte enbart för de få. Om många deltar i de kyrkliga valen stärks den demokratiska grunden för folkkyrkotanken. Det är väsentligt att säkerställa, att kyrkan leds av människor som har ett brett folkligt förtroende.

Ingen mänsklig kultur saknar religion

Det finns ingen mänsklig kultur och ingen samhällsbildning utan religion. Religion är i denna vida mening ett kollektivt fenomen. Men i modern tid har religion många gånger kommit att ses endast som den enskilda människans religiositet (det vill säga individens tro och utövning av sin religion). Konsekvensen av en sådan syn blir att kyrkan betraktas som en förening av individer. Detta synsätt medför att begreppet religion får en inskränkt betydelse. Men religion är inte jämförbart med en hobby eller en fritidssysselsättning. Den är mer generell och går djupare än så. Religion som en del av den mänskliga kulturen och historien ger identitet och tillhörighet av liknande slag som nationalitet. En folkkyrka grundar sig i religionen som ett kollektivt fenomen. Folkkyrkan bygger på en nedärvd kristen bekännelse men ställer inga krav på öppen bekännelse för den enskilde.

Religionens inflytande återfinns på många områden: i namn och tideräkning, i arkitektur, konst, musik och litteratur. De flesta människor är självklart förankrade i årets högtider och ritualer. De kyrkliga sederna som till exempel dop, konfirmation och vigsel tillfredsställer djupt liggande behov. Dopet upplevs och tolkas ofta av människor i vårt land som en tillhörighetsrit: barnet infogas i sin familj och sin släkt och får identitet. I den identiteten ryms den kristna tolkningen: dopet som tecknet på tillhörighet till kyrkan.

Religionsfrihet

Religionsfriheten är lika grundläggande som de andra fri- och rättigheterna i grundlagen. Medborgarna ska ha frihet att yttra sig i tal och skrift, att mötas och bilda sammanslutningar etc.

Det är fråga om positiva friheter: frihet till något. Samma gäller religionsfriheten. Människorna ska ha frihet att välja och utöva vilken religion de vill eller att inte ansluta sig till någon religion alls.

Religionen är en del av samhället och kyrkopolitik en del av kulturpolitiken

Sverige är sedan snart 1 000 år tillbaka ett kristet land. Den kristna religionens inflytande på vår kultur märks bland annat på alla kyrkor som präglar landskapsbilden. För att värda dessa och det övriga kristna kulturarvet är det nödvändigt att det finns en bred, rikstäckande folkkyrka som fungerar demokratiskt. Detta kulturhistoriska ansvar utgör en konkret orsak till att socialdemokratin också engagerar sig i kyrkopolitiken. Ansvaret gäller inte bara bevarandet av det gamla. Svenska kyrkan är även en nyskapande kraft samtidigt som den är en av vårt samhälles viktigaste kulturbärare.

Värderingar

Målet för allt politiskt arbete är att bygga ett så gott och rättfärdigt samhälle som möjligt. Redskapet är framför allt lagstiftning, som skapar ramar för ekonomi och näringsliv, för utbildning och omvårdnad, för ordnings- respektive dömande makt samt ger underlag för beskattning och fördelningen av resurser. Allt detta kräver normer och värderingar.

Varje människa reflekterar över vad som är rätt och fel. Det hör till att vara människa. Men vilka värderingar man har som individ eller delar med andra i samhället är ingen självklarhet. Visserligen råder det brett samförstånd i Sverige och kanske i hela västerlandet om människovärdet som okränkbart. Men detta är ingen naturgiven ståndpunkt utan en värdering som måste motiveras, underbyggas och försvaras av människor som står för den. Utan tvivel har kristendomens långa inflytande medverkat till människovärdets självklara förankring hos de allra flesta människor.

Det är lätt att upptäcka det gemensamma i det kristna budskapet och i de socialdemokratiska värderingarna, värderingar som ständigt måste fördjupas och försvaras. Här kan kyrkan fylla en viktig samhällsfunktion genom att delta i den offentliga debatten. Den kan även vara redskap för personlig religiös fördjupning och ge inspiration åt individer, som i sin tur påverkar och kritiserar samhället när det är orättfärdigt.

Socialdemokratisk kyrkopolitik står för en radikal och utifrån sitt perspektiv genuin kristendomstolkning, där det mänskliga ansvaret gäller både individens andliga och materiella behov, ekonomi och ekologi. Livet ses som en helhet. Kyrkopolitik och vanlig politik är med detta synsätt två sidor av samma mynt. Socialdemokratin anser därför att kyrkan också ska visa engagemang i samhällsfrågor.

2

två

Demokrati – självklart i en folkkyrka

DEMOKRATI BYGGER på delaktighet och deltagande. Det är en metod att hantera den mångfald som vi människor representerar. Jesus mötte varje människa med samma respekt. Han hade en vad vi kallar demokratisk människosyn. Demokrati stämmer också med dopets idé: total jämlikhet mellan människor av olika ras, kön och social ställning (Galaterbrevet 3:27-28). Även nattvarden har en djupt demokratisk symbolik, då alla sida vid sida får del av samma bröd och vin, lika åt alla.

Är ni döpta in i Kristus, har ni också iklätt er Kristus. Nu är ingen längre jude eller grek, slav eller fri, man eller kvinna.

Alla är ni ett i Kristus Jesus. (Galaterbrevet 3:27-28).

För socialdemokratien är det en självklarhet att de förtroendevalda utövar inflytande och tar ansvar inom kyrkan. Detta har såväl kristna som demokratiska orsaker. Ansvaret för kyrkan är gemensamt för hela församlingen, och fördelningen av ansvaret ska ske inom demokratins ram. Detta säkerställer att de anställdas sakkunskap tillvaratas samtidigt som bredden av de förtroendevaldas kunskaper och erfarenheter kan komma till sin rätt. Därigenom ges förutsättningar för en noggrann beredning av tillsättnings- och andra ärenden. Ett folkligt engagemang och inflytande bevarar Svenska kyrkan som folkets kyrka.

Uppdraget att vara socialdemokratisk kyrkopolitiker

Att formulera idéer, visioner och mål utgör en del av demokratiens väsen och gör att uppdraget som förtroendevald är både intressant och inspirerande. På alla sätt bör församlingstillhöriga och deras förtroendevalda uppmuntras att ha idéer och visioner. De förtroendevaldas roll inom kyrkan kan primärt anses vara att föra in synpunkter och tankar från såväl dem som tillhör kyrkan som från dem som kyrkan i övrigt är satt att tjäna.

Att styra och leda församlingen – ett samspel

Kyrkorådet i en församling består av förtroendevalda och kyrkoherden. De styr församlingen genom sina olika funktioner. Kyrkorådet sätter upp mål för verksamheten, svarar för de grundläggande ekonomiska resurserna och fattar beslut om verksamheten i stort.

Kyrkoherden har uppdraget att leda genomförandet tillsammans med anställda och församlingstillhöriga. Hela församlingens verksamhet är beroende av ett fungerande samspel mellan alla berörda parter, förtroendevalda, anställda, frivilligarbetare och övriga församlingstillhöriga. Detta samspel är grundläggande för att församlingen ska fungera som en folkets kyrka.

Demokratin i fara

Ett lågt valdeltagande utgör en fara för den demokratiska folkkyrkan. En av de viktigaste socialdemokratiska uppgifterna inom Svenska kyrkan är att förverkliga folkkyrkotanken. Det innebär inte minst att verka för att valdeltagandet vid de kyrkliga valen ökar.

Inflytande fordrar kunskap

För att kunna utöva inflytande och ta ansvar fullt ut som förtroendevald fordras engagemang och kunskap. Utbildning är därför ett viktigt redskap för att främja ett demokratiskt arbets-

sätt. I utbildningar som behandlar kyrkans tro och bekännelse är det i hög grad angeläget att förtroendevalda deltar. Detta främjar delaktigheten och ansvaret för det som är kyrkans speciella uppgifter. För att utveckla det idémässiga innehållet bör i första hand de förtroendevaldas utbildning ske genom nomineringsgruppernas försorg.

Socialdemokraterna avser

- att genom engagerade förtroendevalda fullt ut förverkliga Svenska kyrkan som en öppen och demokratisk folkkyrka.

3_{tre}

Frihet, jämlikhet och solidaritet

HONNÖRSORDEN FRIHET, jämlikhet och solidaritet fångar det väsentliga i socialdemokratisk ideologi. Det som ryms i dessa begrepp är också centralt i kristen tro.

Svenska kyrkan är evangelisk-luthersk. I sin kritik av den medeltida uppfattningen, där prästerna ansågs ha en särskild andlig status, formulerade reformatorn Martin Luther tesen om det allmänna prästadömet. Alla människor har samma värde inför Gud, och alla döpta ses därför som präster. Vi ser det som stöd för socialdemokratiska värderingar. Det allmänna prästadömet är grundat i dopet, vilket till sin grundhållning visar respekten för alla människor. Vi har alla direkt tillgång till Gud.

Frihet

Frihet och ansvar hör ihop. Kyrkan har i gångna tider ofta gått maktens ärenden och hjälpt till att kontrollera människor med hjälp av skuldbeläggning. Evangeliet står för raka motsatsen. Det budskap som kyrkan har att förkunna är förlåtelse utan villkor och frihet från förlamande skuld. Frihetsbegreppet i bibeln är inte bara individuellt eller existentiellt utan i hög grad också samhälleligt eller socialt. Ordet frälsa kommer av att frihalsa vilket innebar att lossa på slavens järnring runt halsen. Ordet försoning är ett nyckelbegrepp såväl i samhälleligt som religiöst sammanhang.

Jämlikhet

Jämlikhet och människovärde grundar kristendomen på den första trosartikeln om Gud som skapare av himmel och jord. Alla människor är var och en skapade till Guds avbild. Livets gåta och märkliga gestalt är oförklarliga under. Omgiven av skapelsen kan den kristna människan upptäcka och uppleva det heliga mitt i det vanliga och naturliga. Enligt skapelseberättelsen har människan ett särskilt ansvar för hela skapelsen. Detta innebär en ekologisk syn på miljön.

Begreppet jämlikhet återspeglas i kyrkoordningens portalparagraf genom bestämningen av att kyrkan ska vara **öppen och rikstäckande**. Båda dessa begrepp betonar Svenska kyrkans jämlika karaktär. Den teologiska innebörden av öppen och rikstäckande är att Guds nåd innefattar alla som vistas inom församlingen, oberoende av förtjänster och aktiviteter.

Solidaritet

Solidaritet visar sig i den ömsesidiga tjänsten åt nästan, som samtidigt är en tjänst åt Gud. Solidaritetstanken avspeglas inom diakonin. Genom tjänst åt nästan gör vi tjänst åt Gud. Detta gäller särskilt dem som har det svårt: "Sannerligen, vad ni inte har gjort för någon av dessa minsta, det har ni inte heller gjort för mig." (Matteusevangeliet 25:40). Likaväl som det i grunden finns ett allmänt prästadöme finns det även allmän diakoni. Diakoni (tjänande) handlar om att vara medmänniska, vilket enligt lutherskt sätt att se också omfattar den tjänst vi gör varandra i arbetets olika roller.

I kyrkoordningen ger bestämmelserna om intern ekonomisk utjämning mellan olika församlingar via kyrkofonden tydligt uttryck för solidaritet inom hela Svenska kyrkan. I praktiken utgör utjämningen ett stöd till glesbygdsförsamlingar och vissa storstadsförsamlingar med lågt avgiftsunderlag.

Numera finns även möjligheter att solidarisera sig med människor i andra länder genom ekonomiska bidrag eller lån från kyrkliga tillgångar.

4

fyra

Svenska kyrkan som en av vårt lands största kulturbärare

GENOM ÅRHUNDRADEN har kyrkan haft en framskjuten roll i människors liv. Genom skatter, gåvor och andra insatser har stora kulturella värden samlats i kyrkobyggnaderna. Insamlingar bland församlingens medlemmar kunde gälla så stora saker som inköp av en orgel till kyrkan. Enskilda medlemmar kunde sy eller väva textilier att användas i kyrkan. Åter andra kunde skänka kärlen som används vid nattvardsfirandet. Kända konstnärer och skulptörer fick i uppdrag att bidra till utsmyckningen. På detta sätt har det inom kyrkan samlats konstskatter som är ovärderliga. Dessa måste på ett tillfredsställande sätt både bevaras för eftervärlden och göras tillgängliga för allmänheten.

Genom historien har det skapats många stora musikaliska verk som bidrar till en levande kyrka. Många musiker har fått sitt intresse väckt och sin första musikaliska bildning inom den kyrkliga sfären. Körsången har betytt och betyder mycket för församlingslivet. På senare tid har även andra konstnärliga uttrycksformer, såsom teater och dans funnit sin plats i kyrkan. Dessa nya konstarter bör ges möjligheter att utvecklas och verka inom kyrkorummen.

Så långt möjligt är bör kyrkor och andra församlingslokaler stå öppna och vara tillgängliga utan administrativa och ekono-

miska hinder. Kyrkorna har en stor betydelse som symbol för hembygden och för det eviga. De är utmärkta platser för såväl tystnad och samtal som eftertanke.

Socialdemokraterna avser

- att slå vakt om kyrkans roll som kulturbärare,
- att hålla kyrkobyggnaderna öppna.

Församlingen ansvarar för begravningar

Församlingarna (med undantag för de i Tranås och Stockholm, där ansvaret ålagts kommunen) har i den nya Begravningslagen fått ansvaret för begravningsväsendet, också för dem som inte tillhört Svenska kyrkan. Stor respekt för andra religioners önskemål krävs av de ansvariga. Den begravningsavgift, som alla betalar via skattsedeln, ska täcka utgifter för transporter och lokal för en begravningsceremoni. Svenska kyrkan är däremot inte skyldig att ordna med begravningsgudstjänst för avlidna, som inte tillhört kyrkan. Särskilda omständigheter kan dock föranleda undantag. Som förtroendevald är det viktigt att se till, att församlingarna sköter denna allmänna samhällsuppgift på ett respektfullt sätt och med största möjliga hänsyn tagen till den avlidnes och till de sörjandes önskemål.

Socialdemokraterna avser

- att utöva ett gott förvaltarskap över begravningsväsendet med respekt för olika religioners begravnings seder,
- att verka för att kostnaderna för de enskilda sorgehusen blir så låga som möjligt.

5 fem

Församlingslivet

Församlingsinstruktionen

Församlingsinstruktionen är ett målstyrningsinstrument med vars hjälp församlingen konkretiserar sitt arbete. Instruktionen ska ge riktlinjer för församlingens grundläggande uppgifter, vilka är gudstjänst, diakoni, undervisning och mission. De förtroendevalda bör i arbetet med församlingsinstruktionen levandegöra kyrkan som en folkrörelse. Att formulera visioner och mål innebär att ha genomtänkta ståndpunkter och idéer om hur församlingslivet ska utvecklas, vilket kräver en mer aktiv insats än att endast ta ställning till framlagda förslag. Att styra en verksamhet innebär att det styrande organet – här kyrkorådet – formulerar visioner, prioriterar mellan olika åtgärder för att nå uppsatta mål samt anslår medel till beslutade insatser. Inom ramen för den demokratiska styrelsen har präster och övriga anställda samt förtroendevalda ett gemensamt ansvar för församlingens arbete.

Socialdemokratiska politiker inom Svenska kyrkan ska hela tiden prioritera dialog och ta ett särskilt ansvar för barn och ungdom som bor eller vistas i församlingen. Att aktualisera etiska och existentiella frågor och samtala om dessa är en angelägen uppgift för kyrkan, då denna förmåga alltför sällan utvecklas i dagens skola. Många barn och ungdomar känner sig andligt hemlösa. Svenska kyrkan måste kunna erbjuda en mötesplats för de unga. Som motvikt till auktoritära religiösa rörelser ska kyrkan värna demokratin och alla människors lika värde.

Socialdemokraterna menar att det i samband med att kyrkorådet utarbetar församlingsinstruktionen, är viktigt

- att undersöka och visa lyhördhet för församlingens behov och önskemål,
- att pröva olika former för delaktighet så att så många som möjligt engageras i arbetet samt
- att prioritera barn och ungdom.

Gudstjänst

Gudstjänsten är uttryck för samhörighet och bör vara en mötesplats där människor kan dela glädje och sorg. Ordet gudstjänst förknippas ofta med söndagens huvudgudstjänst. Det bör dock påminnas om att gudstjänst är något mycket mer omfattande och mångfaldigt än vad som kan komma till uttryck i olika offentliga former. Vi förordar ett varierat gudstjänstliv.

Kyrkorådet och kyrkoherden har gemensamt ansvar för gudstjänstlivets utformning och utveckling. Kyrkorådet har ansvaret för den övergripande inriktningen och utvecklingen av gudstjänstlivet, och prästen har ansvaret för de enskilda gudstjänsterna. Det är viktigt att gudstjänsten verkligen blir det tillfälle då problem och glädjeämnen får komma till uttryck och sättas in i ett större perspektiv. Detta kräver kontakt med församlingsborna, lyhördhet för att det finns olika behov och intressen samt en mångfald av uttrycksformer. De anställda behöver härvid stöd av de "allmänna" prästerna. Den öppenhet som bör prägla hela Svenska kyrkans arbete måste i synnerhet gälla gudstjänstlivet.

Socialdemokraterna menar, att det, i samband med att gudstjänster planeras och genomförs, är viktigt

- att fånga upp församlingens synpunkter,
- att gudstjänstlivet varieras genom medverkan av förtroendevalda, frivilliga och ungdomar samt
- att verka för ett varierat musikutbud med stor lyhörddhet för församlingens önskemål.

Undervisning

Kyrkans undervisning måste på olika sätt möta människor där de befinner sig. Församlingens uppgift är att skapa mötesplatser där både vuxna och ungdomar ges möjlighet att tolka livet. Gemensamt kännetecken för undervisning bland vuxna, oavsett om det rör sig om bibelstudier, dopsamtal, samlevnad m m, är att den bör kännetecknas av samtal snarare än serverande av färdiga svar och lösningar.

Undervisning bland barn och ungdom bör ske i medvetande om vad som händer i den allmänna utbildningen, vilket fordrar kontakter med lokala förskolor och skolor. Församlingen bör uppmärksamma sitt ansvar att tillse att alla barn får kunskap om den kristna tro och kultur som präglat vårt land. Socialdemokraterna prioriterar arbete med att nå alla barn i förskola och skola framför att bedriva kyrklig förskole- och skolverksamhet, som bara når ett fåtal.

Konfirmandundervisningen är idag en av kyrkans främsta möjligheter att komma i kontakt med unga människor och att på ett naturligt sätt erbjuda dop för de ungdomar som inte döpts som småbarn. Konfirmationsundervisningen bör därför ges högsta prioritet.

Socialdemokraterna vill verka för

- att samarbete med lokala förskolor och skolor utvecklas,
- att konfirmationsundervisning med hög kvalitet erbjuds.

Diakoni

Diakoni är det kristna budskapet omsatt i konkret handling. Det är en tjänst som ska genomsyra hela församlingens verksamhet. Dess kärna är omsorg.

Det är viktigt att diakonin är offensiv. Detta innebär, att den ska påtala och påverka, så att det som medverkar till orättvisa och utslagning förhindras. I praktiken medför ett offensivt arbetssätt, att församlingen måste bedriva uppsökande verksamhet. För dessa uppgifter kan frivilliga engageras i stor utsträckning.

De anställda inom församlingen som arbetar med diakonala uppgifter kan i samverkan med förtroendevalda förväntas bryta nya vägar. Detta kan innebära att uppsöka dem som på olika sätt befinner sig i samhällets marginaler, såsom psykiskt sjuka, missbrukare, hemlösa, intagna på häkten och fängvårdsanstalter.

Det territoriella ansvarsområdet för församlingarna innebär ett ansvar för både dem som är tillhöriga och för övriga personer som vistas i församlingen. Detta har visat sig fungera väl vid större katastrofer, då den lokala kyrkan fått fungera som samlingscentral. Det gäller att se och känna engagemang för alla de människor som finns inom församlingens gränser, känna trivseln men också vara förtrogen med nöden och dess orsaker och slå larm när det behövs.

Diakoni är uttryck för församlingens vilja att ta ett socialt ansvar, något som inte får fränta varje människa hennes eget personliga ansvar.

Socialdemokraterna vill verka för

- att kyrkan påtalar och påverkar så att samhällsförhållanden som ger upphov till orättfärdighet och utslagning förhindras,
- att diakonin arbetar offensivt och uppsökande – även bland de mest utsatta i samhället samt
- att utveckla frivilligheten inom diakonin.

Mission och ekumenik

Mission är att söka nå alla människor med ett kristet evangelium. Från att tidigare ha varit riktat mot tredje världen med målet att omvända s k hedningar har begreppet mission idag fått en vidare innebörd. Missionen vänder sig lika mycket till människor i vårt eget land som till människor i andra länder. Det internationella engagemanget sker numera i form av samarbete med självständiga systerkyrkor. Det handlar nu om ömsesidigt utbyte av inspiration och lärande. Gränsen mellan mission och ekumenik suddas ut.

Ekumenik syftar till alla kyrkors samhörighet och enhet. I de ekumeniska dialogerna har Svenska kyrkan till uppgift att bidra utifrån sin särart och sin tradition. I vidare mening kan även dialogen med andra religioner betraktas som ett världsomfattande, gemensamt sökande efter den Gud som skapat världen. Respekt och lyhördhet i umgänget skapar den mänskliga och globala enhet som är ekumenikens mål.

Det är viktigt att respektera invandrarens kulturella och religiösa identitet. Detta underlättar ofta möjligheten att finna sig till rätta i det svenska samhället. En annan viktig uppgift är att söka förstå och mildra kulturkollisioner, så att främlingsfientlighet, rasism och fördomar motarbetas. Dialog mellan kyrkor och mellan religioner befordrar även freds- och försoningsar-

bete. En förutsättning för fred är rättvisa. Kyrkan måste därför aktivt motarbeta de orättfärdiga ekonomiska strukturer som gör södra halvklotet allt fattigare. Arbete för miljön och skapelsens okränkbarhet ingår också i de kristnas mission, det vill säga uppgift i världen.

Engagemang för hela jorden och den världsvida kyrkan genom Lutherhjälpen, Svenska kyrkans mission och Evangeliska Fosterlandsstiftelsen utgör några av grundpelarna i svenskt internationellt bistånd och arbetet för de mänskliga rättigheterna. Församlingarnas internationella mission och diakoni samordnas ofta av dessa organisationer.

Socialdemokraterna vill verka för

- att stödja efterlevandet av de mänskliga rättigheterna,
- att dialog med personer från andra religioner och andra samfund sker,
- att kyrkan erbjuder en miljö där olika religioner och kulturer kan mötas samt
- att invandrares rätt till fri religionsutövning underlättas.

6_{sex}

Ekonomi

Svenska kyrkans arbete finansieras förutom av kyrkoavgifter, gåvor och andra insamlade medel även genom avkastning från fastigheter, jord och skog samt annan egendom. En ansvarsmedveten och effektiv hushållning förutsätter väl insatta och kunniga förtroendevalda i styrelserna för dessa verksamheter. Svenska kyrkan bör agera föredömligt och långsiktigt, och med respekt för de ekologiska sambanden. Vinstintresset vid förvaltningen av kyrkans egendom får aldrig vara ett egenvärde.

Stiften måste bedriva en mark- och skogspolitik som tar stor hänsyn till den ekologiska balansen. Det bör vara en självklarhet att lyssna till och beakta synpunkter från de berörda pastoraten vid förvaltningen av jord och skog.

Socialdemokraterna vill verka för

- att ekonomiska resurser förvaltas på ett etiskt och ekologiskt ansvarsfullt sätt.

7

sju

Svenska kyrkan som arbetsplats

Att utöva sitt ansvar som arbetsgivare är en viktig uppgift för förtroendevalda. Detta sker främst genom att riktlinjer för personalpolitiken i stort dras upp, genom att arbetsmiljön värnas, genom att jämställdhetsplaner utarbetas och genom andra liknande åtgärder. Det måste vara en självklarhet, att de kyrkliga arbetsplatserna kännetecknas av en god arbetsmiljö såväl psykiskt som fysiskt. Genom att medbestämmandet utvecklas på arbetsplatsen kan initiativ och erfarenheter från alla anställda tas tillvara. Arbetstagarna måste ges möjlighet till delaktighet i planering av verksamheten samt ha stort inflytande över hur de mål som uppställts bäst nås. En viktig uppgift för de förtroendevalda är att driva jämställdhetsfrågorna.

Genom att de förtroendevalda tar ett aktivt ansvar för den totala arbetsmiljöns utformning inom ramen för de ändrade relationerna mellan Svenska kyrkan och staten kan Svenska kyrkan utvecklas till en öppen folkkyrka, som står till allas förfogande i de livets skiften som är och som kommer.

Kyrkopolitiskt
program för
Socialdemokraterna
i svenska kyrkan.